

[Europa w zmieniającej się rzeczywistości energetycznej]

GÜNTHER OETTINGER

19 **Wyzwania dla europejskiej polityki energetycznej**

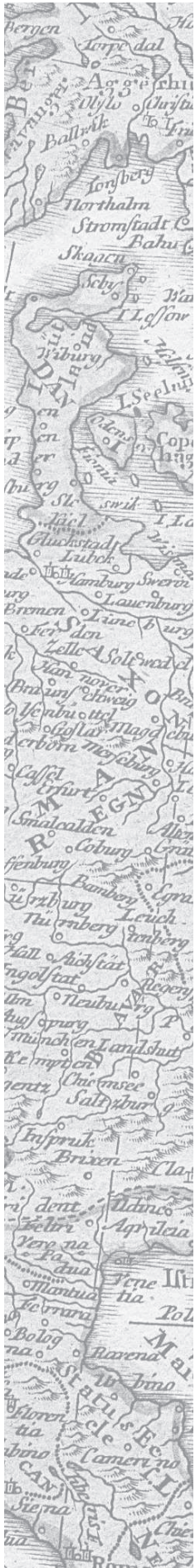
Komisarz Oettinger nakreśla ramy rozwoju europejskiej polityki energetycznej i wskazuje na jej znaczenie nie tylko dla zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego, ale również jako istotnego impulsu do pobudzenia rozwoju gospodarczego i wzrostu konkurencyjności Europy. Przedstawiony przez Komisję plan Energetycznej Mapy Drogowej 2050 zakłada transformację energetyczną na trzech płaszczyznach: tworzenia wewnętrznego rynku energii, inwestycji w infrastrukturę energetyczną oraz rozwoju odnawialnych źródeł energii.

FRANK UMBACH, MAXIMILIAN KUHN

28 **Niekonwencjonalne złoża gazu: transatlantycki sojusz w dziedzinie gazu łupkowego?**

W ostatnich latach obserwujemy szereg gwałtownych zmian na globalnym rynku gazu ziemnego. Wynikają one z możliwości przemysłowej eksploatacji niekonwencjonalnych złóż gazu i rozwoju technologii LNG. Jak pokazała rewolucja łupkowa w Stanach Zjednoczonych, wydobywanie gazu ze złóż niekonwencjonalnych może prowadzić do obniżenia jego ceny i ograniczenia zależności od importu surowców energetycznych. Autorzy analizy badają wpływ, jaki potencjalna eksploatacja gazu z łupków może mieć na europejskie portfolio energetyczne, i przekonują, że dzięki niej Europa wzmocni swoje bezpieczeństwo energetyczne, zwiększy konkurencyjność swojej gospodarki oraz znacząco ograniczy emisję gazów cieplarnianych. Autorzy dużo uwagi poświęcają kwestiom geoeconomicznym i geopolitycznym oraz poszukiwaniu odpowiedzi na pytanie, czy możliwy jest transatlantycki sojusz w dziedzinie gazu łupkowego.

ALAN RILEY

57 Komisja Europejska kontra Gazprom Konfrontacja dekady w batalii antymonopolowej?

Wszczęcie przez Komisję Europejską postępowania antymonopolowego przeciwko Gazpromowi będzie stanowić przełom w kształtowaniu europejskiego prawa konkurencji i transformacji europejskiego rynku gazu ziemnego. Wydarzenie to jest przyczynkiem do szerszych rozważań nad stanem obecnego rynku gazu w Europie, na którym działa Gazprom, oraz nad umiejętnością dostosowania się tego przedsiębiorstwa do nowej sytuacji zmienionej na skutek wielu czynników, w tym rewolucji łupkowej. Riley przedstawia postępowanie antymonopolowe z uwzględnieniem postulowanego przez Komisję Europejską programu, którego celem jest stworzenie jednolitego rynku gazu, zliberalizowanie polityki energetycznej oraz utrzymanie wolnej konkurencji na obszarze Unii. Szczegółowo omawia zarzuty wysuwane przez Komisję przeciw Gazpromowi oraz pierwsze reakcje władz rosyjskich na działania Unii. Zastanawia się również, w jaki sposób sprawa ta wpłynie na relacje UE – Rosja.

KEITH C. SMITH

92 Jak stawić czoła rosyjskiej polityce energetycznej? Rekomendacje dla decydentów kształtujących politykę energetyczną w USA i w Unii Europejskiej

Wraz z rozpadem Związku Radzieckiego rosyjskie elity stanęły przed dylematem, w jaki sposób zabezpieczyć swoje wpływy oraz interesy polityczne w byłych republikach radzieckich i państwach bloku wschodniego. Idealnym narzędziem do realizacji tych celów okazało się uzależnienie tych krajów od importu rosyjskich surowców energetycznych. Autor pokazuje, w jaki sposób Kreml wykorzystuje ten instrument w polityce zagranicznej, oraz formułuje rekomendacje polityczne, które umożliwiłyby Unii Europejskiej i USA skuteczne przeciwdziałanie rosyjskiej dyplomacji energetycznej.

CHRISTINA LIN

129 Nowy Jedwabny Szlak. Chińska strategia energetyczna na Większym Bliskim Wschodzie

Priorytet polityki zagranicznej Chin przez najbliższe lata stanowić będzie dywersyfikacja źródeł dostaw surowców energetycznych oraz uniezależnienie się od morskich szlaków transportowych. Realizacji tych celów służyć ma strategia Nowego Jedwabnego Szlaku, która zakłada rozwój sieci połączeń infrastrukturalnych ułatwiających transport przede wszystkim surowców energetycznych i wymianę handlową drogą lądową z Azji Centralnej i Bliskiego Wschodu do Chin. Jak zauważa Lin, chińskie inwestycje mają daleko idące implikacje polityczne i militarne. Zwiększająca się chińska obecność w regionie Większego Bliskiego Wschodu jest przejawem rosnących globalnych ambicji Państwa Środka, takich jak rozwój marynarki wojennej oraz analizowana w artykule budowa chińskich przyczółków o znaczeniu wojskowym i geopolitycznym wzdłuż wybrzeży Oceanu Indyjskiego, czyli Strategia „Sznura Perła”.

JAN FREDERIK BRAUN

188 Polityka energetyczna Unii Europejskiej w świetle postanowień traktatu lizbońskiego. Między nową polityką a pozostawieniem „wszystkiego po staremu”

Autor bada wpływ poszczególnych przepisów Tytułu XXI „Energia” traktatu lizbońskiego na kształt wyłaniającej się europejskiej polityki energetycznej. Przedmiotem rozważań jest także oddziaływanie zmian dotyczących funkcjonowania głównych instytucji UE i nowo powstałego ładu międzyinstytucjonalnego na politykę energetyczną. Stara się znaleźć odpowiedź na pytania, w jakim stopniu w sytuacji obowiązywania traktatu lizbońskiego polityka energetyczna rzeczywiście jest nową polityką UE oraz czy w przypadku podziału pomiędzy UE i państwa członkowskie kompetencji w określonej dziedzinie – takiej jak energetyka – możliwe jest spójne funkcjonowanie danej polityki.

EWA KLIMOWICZ

206 Wkład Parlamentu Europejskiego w kształtowanie unijnej polityki bezpieczeństwa energetycznego: implikacje dla Polski

Analiza ta obejmuje w pierwszej części ocenę statusu Parlamentu jako organu triady instytucjonalnej Unii w dziedzinie polityki energetycznej. Autorka przedstawia jego formalne i nieformalne prerogatywy w obowiązującym obecnie porządku prawnym. W kolejnej części przeprowadza ewaluację efektywności działań podjętych przez zespół rządowo-parlamentarny przy wdrożeniu uregulowań proponowanych przez Polskę w procesie legislacyjnym w Parlamencie. W ostatniej części artykułu przedstawione są rekomendacje dotyczące wzmocnienia współpracy między instancją rządową a Parlamentem w taki sposób, aby w pełni wykorzystać jego potencjał w kształtowaniu polityki bezpieczeństwa energetycznego możliwie najbardziej zbieżnej z polską racją stanu.

JAMES HENDERSON, PATRICK HEATHER

238 Wnioski z europejskiego „kryzysu” gazowego w lutym 2012 roku

Autorzy rozprawiają się z mitem „kryzysu” gazowego z początku lutego 2012 roku. Ich zdaniem wzrost cen gazu na rynkach europejskich wynikał z korelacji między brakiem możliwości zwiększenia dostaw przez Gazprom a grą rynkową dużych europejskich importerów. Analizie poddano również funkcjonowanie systemu zachodnioeuropejskich hubów gazowych. Według autorów, pomimo że huby nie są jeszcze gotowe do szybkiej reakcji na potencjalny brak dostaw, system ten zareagował poprawnie, dając sygnały cenowe do zwiększenia podaży gazu, co w rezultacie zapobiegło rzeczywistym brakom tego surowca w Europie.

ROBERT ZAJDLER

255 Uwarunkowania rozwoju zintegrowanego regionalnego rynku gazu ziemnego państw Europy Środkowo-Wschodniej

Autor bada czynniki, które zadecydują o możliwości integracji rynków gazu Europy Środkowo-Wschodniej. Podstawą rozważań jest ocena rozwoju infrastruktury gazowej w tym regionie, obejmująca gazociągi, magazyny i terminale LNG. W dalszej części autor zastanawia się nad tym, czy i w jakim stopniu przepisy prawa wspólnotowego mogą wpłynąć na integrację regionalną.

[Recenzje]

AGNIESZKA SMOLEŃSKA

281 Poszukiwanie bez końca?

DANIEL YERGIN, *The Quest: Energy, Security and the Remaking of the Modern World*, London: Allen Lane, 2011.

PIOTR SZLAGOWSKI

285 Niedoceniona architektura instytucjonalna sektora energetycznego

ANDREAS GOLDTHAU, JAN MARTIN WITTE, red., *Global Energy Governance: The New Rules of the Game*, Berlin – Washington D.C.: Global Public Policy Institute/Brookings Institutional Press, 2010.

JERZY DUDEK

288 W poszukiwaniu „zagubionej” europejskiej polityki energetycznej

VICKY L. BIRCHFIELD, JOHN S. DUFFIELD, red., *Toward a Common European Union Energy Policy: Problems, Progress, and Prospects*, Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2011.

291 [Noty o autorach]

